

Sangale ole Ntutu (stamhoofd Masai Kenia en getrouwd met de Nederlandse Manon van Oldenbarneveld) en Wiruungga Dunggiirr (drager van de kennis van de droomtijd, Namba Gumbaynggar Nation Australië).

De aarde kan best zonder ons

Steeds meer mensen staan op om de aarde gezonder te maken. Met belangrijke initiatieven herstellen zij wat eerder door de mens stuk is gemaakt. De aarde zal het uiteindelijk wel overleven, maar of dit voor de mensheid ook zo geldt, is maar de vraag. De aarde kan wel zonder ons, maar wij niet zonder de aarde. Nieuwe initiatieven en inzichten zijn van groot belang om als mensheid te kunnen voortbestaan. Tegelijkertijd is veel kennis al aanwezig. Luister naar de wijze lessen van inheemse volkeren die wél verbonden zijn met de natuur. Laten we ons als leerlingen voor hen openstellen.

TEKST JELLE BARTELS | BEELD MARIJKE KODDEN

In 1968 krijgt Medicijnman Raymundo Tigre Perez een visioen. Hij ziet dat inheemse 'Wisdom Keepers' van over de hele wereld zich verenigd hebben in een cirkelvormige kuil bij een heilig vuur. Zij voeren door middel van zang, dans en gebeden spirituele ceremonies uit voor de aarde, voor vrede en welzijn van alle levende wezens. Later ontdekt de medicijnman dat hij getuige was van een KIVA, een eeuwenoude ceremonie van de Anasazi, een oude Indiaanse cultuur.

Perez doet een oproep aan alle inheemse wijzen om daadwerkelijk bij elkaar te komen. Hij vindt gehoor. De Wisdom Keepers (van Maori tot Maasai, van Sami tot Mohawk) komen inmiddels al vele tientallen jaren bij elkaar om deze ceremonie uit te voeren. Doordat zij het contact met de natuur nooit verloren hebben, kunnen zij ons (terug)leiden naar een meer verbonden en duurzame manier van leven. Het enige dat wij hoeven te doen is ons open te stellen en te luisteren.

AVONTUUR

In 2017 hoort filmmaker en fotograaf Marijke Kodden over het bestaan van

"DE KIVA-CEREMONIE LAAT ONS ZIEN HOE WE ONZE RELATIE MET DE PLANEET KUNNEN HERSTELLEN"

KIVA. Voor Marijke is natuur altijd al een grote inspiratiebron geweest. Als tienjarige zwierf ze al met haar Wild Flower Guide door de natuur, op zoek naar mooie bloemen, om ze te 'determineren' en vervolgens te drogen in een herbarium. Op het moment dat ze met de KIVA-ceremonie in contact komt, is ze al ruim tien jaar fotograaf en ontwerper van magazines van Staatsbosbeheer en het Wereld Natuur Fonds.

Marijke hoort in 2017 via een vriendin over de ceremonie, maar vanwege een andere afspraak gaat ze niet mee.. Als ze later de foto's van de ceremonie ziet, heeft ze enorm spijt, dit is totaal 'haar ding'. Ze neemt contact op met de organisatie en vraagt of ze het jaar

erop als fotograaf aanwezig kan zijn. Ze zijn helaas voorzien van een vaste fotograaf, maar ze krijgt - als een van de weinigen - toestemming om de ceremonie te filmen en mag de aanwezige Wisdom Keepers ofwel Elders interviewen. Het is de start van een groot avontuur.

Maasai Elder Sankale Ntutu zegt tegen haar: "Als journalist heb je een verantwoordelijkheid om dit verhaal wereldkundig te maken." Ze belooft dit te doen. Gedurende vier jaar bezoekt ze vele KIVA's in Mexico, India, Duitsland en Nederland, die ze vastlegt in meer dan honderd uur aan filmopnames. Die vier jaren zijn zeer intensief en eisen hun tol. Ze voelt zich in 2019 uitgeblust en kan op dat moment niet verder werken aan haar film. Ze voelt zich hier schuldig over en tot overmaat van ramp verliest ze haar baan als grafisch ontwerper en fotograaf. Als klap op de vuurpijl komt de financier van haar film niet met het toegezegde geld over de brug.

De film moet echter gemaakt worden, zo weet Marijke. Ze leent geld om de film toch te kunnen maken. Met veel vallen en steeds weer opstaan komt de documentaire tot stand. Dankbaar is

Cheryl Angel (leider
Sioux, Dakota)

Shirley Krenak (Brazilië) zet zich
met hart en ziel in voor de rechten
van inheemse vrouwen.

ze voor de support van vriendin Rakinah Buttner, die haar in 2018 toezegde de film mede te produceren, en voor de support van filmmaker Jaap Verhoeven die haar in 2021 hielp de film te monteren. Na een hectische tijd met veel uitdagingen is de film eind 2022 klaar voor vertoning.

Met veel vertrouwen stuurt ze haar film naar het iDFA: International Documentary Film Festival Amsterdam. Helaas komt de documentaire niet door de voorronde en is ze voor haar gevoel weer terug bij af. Ook deze keer laat ze zich niet uit het veld slaan. Ze organiseert zelf een drietal premieres die bin-

nen twee dagen uitverkocht zijn. Een groot succes en ook alle volgende vertoningen zijn snel uitverkocht.

LEIDERSCHAP

Tijdens de vertoningen laat ze steeds ook een of twee Elders aan het woord. De Elders delen hun visie over hoe we als mensen weer in verbinding kunnen komen met de natuur, met moeder aarde en hoe ieder van ons een steentje kan bijdragen aan een meer duurzame samenleving. De documentaire gaat namelijk niet alleen over de natuur, maar ook over leiderschap en verantwoordelijkheid.

Twee Zuid-Amerikaanse Wisdom Keepers, die Marijke fotografeerde tijdens KIVA KumbhaMela in India (2019): Tayta Ullpu (Bolivia - overleden in 2021) doceerde inheemse taal en cultuur aan verschillende universiteiten in Argentinië. Tlahuizcalpantecuhli (Mexico) is een van de spiritueel leiders van de Toltec-gemeenschap Teotihuacan.

Taita Eustorgio Paya-guaje (Colombia) is opgegroeid in de Siona- en Kofantraditie. Hij heeft grote kennis van plantenremedies.

KIVA-ceremonie in 2018 in Nederland.

Toroa Aperahama (een Maori Elder uit Nieuw Zeeland) geeft tijdens een filmavond aan: "Het gaat niet meer over ons. Wat wij hebben vernietigd, kan nooit meer worden goedgeemaakt. Die verantwoordelijkheid moeten we nemen. Wat we wel kunnen doen, is ons weer verbinden met moeder aarde. Zodat gene-

raties na ons niet dezelfde fouten maken en de aarde voor hen en alle generaties na hen weer een leefbare planeet wordt."

De documentaire trekt nog altijd volle zalen. Marijke laat zich meevoe- ren op de golf van het succes en is hier dankbaar voor. Haar belofte om het

verhaal van de Wisdom Keepers te de- len met de wereld is nog altijd een won- der in wording. Na iedere vertoning komt ook haar grote droom een stap dichterbij: een planeet waarop de mens weer verbonden is met moeder aarde. Alleen op die manier kunnen we de aar- de leefbaar houden.

HOOP

Een onmogelijke opgave? De documen- taire biedt hoop. Kodden: "De KIVA-ce- remonie laat ons zien hoe we onze re- latie met de planeet kunnen herstellen! Alle wijsheid en kennis is al aanwezig. We hoeven ons er alleen maar mee te verbinden. Dat is iets wat we zelf moe- ten doen. Dat is verantwoordelijkheid nemen en dan stopt ook het wijzen naar anderen. Maak van je achtertuin je paradijs op aarde, maak van je balkon een oase van groen. Elk steentje draagt bij en je kunt hier vandaag al mee be- ginnen. De natuur is geen plek die je op een zomermiddag of lenteochtend kunt bezoeken, de natuur is niets meer en niets minder dan ons thuis. Wees daar zuinig op." ■

